

Luc Bonneux is arts en epidemioloog. Hij werkt momenteel in een verpleeghuis.

Luc Bonneux

In een ongelijke wereld is geen eerlijke competitie mogelijk

VINCENT BOON

Stopsport

Wie ooit tegen de tijd heeft gelopen of gezwommen, beseft hoe onmenselijk de prestaties van topsporters zijn. Bij wielrennen zijn de tijden, gereden bij de beklimming van de Alpe d'Huez tijdens de Tour of de Dauphiné, al even onwerelds. Deze tijden tonen dat er een bijzonder snelle generatie wielrenners reed. Marco Pantani en Lance Armstrong reden tot vijf minuten sneller dan Contador, toch geen strijkijzer. Pantani overleed in trieste omstandigheden op 34-jarige leeftijd. Armstrong werd uitgekotst toen werd bewezen wat iedere onafhankelijke waarnemer wist: dat hij systematisch prestatiebevorderende middelen gebruikte. Vermoedelijk was hij ondanks dat de beste van zijn generatie; de hele top gebruikte. Moderne doping maakte het verschil tussen top of subtop: wie niet gebruikte, verdween uit de top. Armstrong gebruikte uitzonderlijk professioneel doping om zijn prestaties en die van zijn ploeg te verbeteren. Halverwege de jaren negentig hield een groep getalenteerde renners er vroegtijdig mee op, na de vaststelling dat ze van het ene op het andere seizoen niet meer konden volgen. Die hadden geen zin in deze farmaceutische optimalisatie.

Al leeft de burger ieder jaar langer, toch wordt hij voortdurend om de oren geslagen wegens zijn ongezonde bestaan. Voorstellen voor suiker- en vettaxen worden steeds dwingender geformuleerd. Na een verbod op billenkoek stort Europa zich nu op het financieel afstraffen van snoepgoed en hamburgers. Hoe schrill is dat contrast met het tolereren, aanmoedigen en bevorderen van topsport. Topsport pleegt roofoverval op jonge lichamen. Kinderen die enig talent hebben, worden monomaan in een sport geduwd. Een groot veelvoud zal belofte blijven, al of niet levenslang beschadigd door teleurgestelde valse hoop of door 'sport' blessures. In een zware bergrit voeren fietsende reclame-

panelen een freakshow op van extreme inspanningen voor vadsige televisiekijkers. Het communistische Oost-Duitsland betekende een logisch hoogtepunt in het maken van topsporters. Het was niet meer of minder dan een verlate expressie van het nazisme: de communistische Germaan als übermensch. Ook Griekenland leverde topsprinters – ik herinner me een vrouwenfinale waar televisiebeelden voldoende waren om bij de Griekse dames hormoonkalveren met opgespoten spierpartijen en steroïdenpuisten vast te stellen. Waren ze echte kalveren, iedere veearts had ze afgekeurd. Later dwong een strenger Grieks dopingbeleid hen om de spuit te laten, waarbij hun prestaties de wegsmeltende spiermassa volgden. Dat is verheugend, maar ook onrustwekkend. Corruptie is de normaalste zaak ter wereld in het gros van de kleinere sportlanden, zoals welsprekend aangetoond door de wereldvoetbalbond FIFA. De Europese voetbalcompetitie is van hetzelfde laken een pak, beheerst door geld om toptalent op te kopen.

Jamaica levert topsporters, Nederland topzwemmers. Rond de Jamaicaanse spurtcultuur hangt een vies luchtje. Zie ook FIFA. Maar is dit een eerlijke vergelijking? Zowat alle topzwemmers komen uit landen met een hoog inkomen. Om tot bovenmenselijke zwemprestaties te komen, behoeft een toptaatlet infrastructuur, een doorgedreven medische begeleiding, hooggespecialiseerde training, enzovoort. Met of zonder doping: topsport is volledig gemedicaliseerd. Er is geen eerlijke competitie mogelijk in een ongelijke wereld. Sport is leuk, zolang je geniet van je lijf en je vrienden. Topsport is oneerlijk, ongezond, gedijt in racistische ideologieën en bevordert een cultuur van geheimhouding, verdachtmaking en corruptie. Wie zijn kinderen liefheeft, behoedt hen voor topsport. ■